

Peter Pellegrini
predseda vlády SR

Úrad vlády Slovenskej republiky
Námestie slobody 1
813 70 Bratislava

V Rohovciach, dňa 6. júla 2018

Vážený pán predseda,

dovoľujeme si obrátiť sa na Vás s prosbou o pomoc pri riešení nášho – ďalej popisovaného problému. S podobným listom sme sa obrátili aj na prededu NR SR Andreja Danka a uvedený problém sa snažíme v súčasnosti aktívne riešiť s Komisárom pre deti Vierou Tomanovou, poradcom MV pre školstvo Soňou Hanzlovičovou a ďalšími, zatiaľ bez jednoduchého systémového riešenia.

V súčasnosti množstvo Slovákov v okrese Dunajská Streda bojuje s nedostatkom slovenských škôl, poťažmo s lokálnymi obecnými zastupiteľstvami, ktoré odmietajú, ba v niektorých prípadoch až sabotujú, možnosť otvoriť v tomto regióne novú slovenskú školu. Centrum vedecko-technických informácií SR uvádza že v roku 2018 je v okrese Dunajská Streda 13 slovenských základných škôl a 43 maďarských. Vyplýva to iste aj z demografického zloženia obyvateľstva v tomto regióne. Avšak demografia sa mení a mnohé z maďarských škôl majú voľné kapacity a nie sú vyťažené (a už vôbec nie preťažené ako ZŠ Mateja Bela v Šamoríne). Školské obvody sú viac ako veľkorysé. Naopak, slovenské školy majú kapacity naplnené, v niektorých školách už nie je priestor na odborné učebne, a školské obvody sa upravujú, hľadajú sa riešenia. Pritom priestor na vzdelávanie v maďarských školách nepochybne je, len chýba vôľa ho využiť pre slovenské deti.

Tu spomínaný problém sa týka obcí Rohovce, Blatná na Ostrove, Macov, Trnávka, Báč, Kyselica a Horný Bar. Tieto obce ležia vo vzájomnej tesnej blízkosti a riešia spoločný problém – neexistenciu školy s vyučovacím jazykom slovenským, ktorú by mohli ich deti navštevovať. Obecné zastupiteľstvá v týchto obciach sú až na jednu výnimku promaďarské a tak aj vyzerá ich politika. Práve tá jedna výnimka – starostka obce Macov – Ľudmila Lániková (SMER-SD) hovorí otvorene o diskriminácii zo strany obecného zastupiteľstva v Rohovciach (Rohovce sú totiž považované za strediskovú obec, v súčasnosti majú veľkú, viac-menej nevyužitú budovu školy, v ktorej v minulosti sídlila aj slovenská tzv. malotriedka s ročníkmi 1.-4. Rohovce majú v súčasnosti najlepšie východiskové podmienky na to, aby slovenskú školu opäť otvorili).

Problém s nedostupnosťou slovenskej školy v okolí sa stal vypuklým hlavne po tom, čo slovenská Základná škola Mateja Bela v Šamoríne (druhá najväčšia ZŠ na Slovensku) prestala prijímať slovenských žiakov z niekoľkých okolitých obcí z dôvodu jej absolútneho preťaženia. Že nastane tento problém, Šamorínčania avizovali okolitým obciam už v roku 2014, tzn. obce mali relatívne dosť času na systémové riešenie problému, ktorý mal nastať.

Prečo nastala v Šamoríne táto situácia, je samostatná téma, ktorú tiež verejne rieši niekoľko aktivistov, ale stačí si pozrieť zloženie mestského zastupiteľstva v Šamoríne, spôsob prerozdelenia

dotácií na školy od štátu medzi dve maďarské (podpersonalizované) a slovenskú (preplnenú) školu (ktorých zriaďovateľom je mesto Šamorín). K tejto téme sa vrátim ešte na konci tohoto listu.

Rodičia slovenských predškolákov, ale aj maďarských, ktorí by radi dali svoje deti do slovenských škôl, riešia tento problém v regióne prakticky od roku 2014. Jedna z matiek z obce Trnávka sa s týmto problémom obrátila na mnohých politikov, všetky dotknuté inštitúcie a médiá. Odpovede sa dočkala z krajského školského úradu, nakoľko sa im tam obdobné podnety zo Žitného ostrova začali kopíť. Podnetom sa vtedy zaoberal riaditeľ Sekcie regionálneho školstva na Ministerstve vnútra SR Marián Galan a Váš poradca, JUDr. Lukáš Machala. V Rohovciach riešime tento problém s obecným zastupiteľstvom od rovnakého obdobia, spočiatku samozrejme iba ústnou komunikáciou so starostom, resp. poslancami obecného zastupiteľstva. Viackrát sme boli v minulosti z ich strany uistení, že v prípade ak Šamorín skutočne pristúpi k zrušeniu školského obvodu so spomínanými obcami, tak obecné zastupiteľstvo v Rohovciach v miestnej školskej budove zriadi aj slovenskú školu.

Vo februári 2018 sa dotknutí rodičia, bohužiaľ, dozvedeli, že obecné zastupiteľstvo v Rohovciach spolu s obecnými zastupiteľstvami okolitých obcí „vyriešilo problém“ tak, že zriadilo spoločný školský obvod s mestom Gabčíkovo. V súčasnosti sa snažia o zriadenie autobusovej linky (podali žiadosť na spoločnosť Slovak Lines), ktorá by tento školský obvod obslúžila, pretože v súčasnosti neexistuje. Zaujímavý je fakt, že zriadenie školského obvodu medzi dotknutými obcami a mestom Gabčíkovo nikto nekomunikoval ani so samotným riaditeľom gabčíkovskej základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským.

Riešenie spoločného školského obvodu dotknutých obcí s mestom Gabčíkovo považujeme za absolútne nevhodné hneď z niekoľkých závažných dôvodov:

- Cestovanie malých 6-ročných žiakov zo vzdialenosti až 34.8 km (z obce Báč po navrhutej obslužnej trase autobusu - zdroj Google mapy).
- Cestovanie PROTI smeru, kam spravidla cestuje väčšina rodičov do práce, a preto by dennodenné vozenie detí do školy a zo školy bolo obrovskou záťažou pre rodiny.
- Samotní zástupcovia školy v Gabčíkove považujú toto riešenie za nešetrné voči deťom.
- Pre školský rok 2018/2019 túto možnosť navštevovať slovenskú školu v Gabčíkove nevyužil NIKTO z obcí Rohovce, Blatná na Ostrove, Macov, Trnávka, Báč a Kyselica. Túto možnosť využili iba 2 deti z obce Horný Bar, ktorá je ku škole v Gabčíkove najbližšie a deti z Horného Baru ju navštevovali aj doteraz.
- V Rohovciach existuje nevyužitá školská budova, v súčasnosti ju navštevuje len 86 žiakov ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským, pričom dlhé roky školu navštevovalo aj 350 žiakov. Z dôvodu nedostatku žiakov je táto škola navyše stratová a obec ju ročne dofinancováva značnými finančnými prostriedkami. K tejto téme sa ešte vrátim ďalej v tomto liste.

Vzhľadom k tomu, že neexistuje žiadne systémové riešenie našej situácie, si väčšina slovenských rodičov problém na školský rok 2018/2019 vyriešila tak, že si nahlásili do Šamorína trvalý pobyt (ku známym, k rodinám, dokonca vraj aj k neznámym za peniaze). Niektorí rodičia poprosili o pomoc iné školy než šamorínsku. Problém sa však stáva čím ďalej vypuklejším a v súčasnosti máme k dispozícii podpisy rodičov 15 predškolákov z tejto lokality, ktorí hľadajú pre svoje deti slovenskú školu pre školský rok 2019/2020 a zriadenie slovenskej školy v Rohovciach považujú za ideálne riešenie. Len pre porovnanie - vieme dokázať, že dotknuté spomínané obce v posledných troch rokoch majú väčší alebo minimálne rovnaký záujem o slovenské základné školy, než o školy maďarské. Obyvatelia z jednej

z ďalších blízkyh obcí – Holice – robili verejný prieskum ohľadom záujmu o slovenskú školu v Rohovciach, pričom sa prihlásili rodičia 25 detí s potrebou slovenskej školy v najbližších rokoch. Trend potreby slovenských škôl v okolí samozrejme výrazne stúpa.

V najbližšom okolí Rohoviec sa nachádzajú 3 nenaplnené maďarské školy. Situácia je rovnaká takmer v celom okrese Dunajskej Stredy. Väčšina maďarských ZŠ bojuje o prežitie z dôvodu nedostatku žiakov. Keď sa pozrieme konkrétne na školu v Rohovciach:

- V súčasnosti ju navštevuje 86 maďarských žiakov. Do roku 2002 tam sídlila aj slovenská ZŠ s ročníkmi 1.-4. Vtedy ju navštevovalo pohodlne aj vyše 350 žiakov.
- Málo žiakov = málo peňazí od štátu. Školu v Rohovciach dofinancováva obec z vlastného rozpočtu. Je to vidieť z hospodárenia obce. Ide o desiatky tisíc eur ročne.
- V roku 2014 uložilo Ministerstvo školstva SR tejto škole racionalizačné opatrenie, inak má zavrieť vyšší stupeň ročníkov. Do dnešného dňa škola tieto kritériá nespĺňa (zmenila sa legislatíva pre málotriedne školy a zároveň sa zastupiteľstvo v Rohovciach rozhodlo horný stupeň ponechať a školu dofinancovávať z vlastných prostriedkov.) A vo februári tohto roku si obec vybavila na ministerstve školstva zrušenie uvedených racionalizačných opatrení.
- Samotné obecné zastupiteľstvo v Rohovciach priznáva, že tento stav s maďarskou základnou školou v Rohovciach je hlavne z ekonomických dôvodov dlhodobu neudržateľný.
- Každý rok pred zápisom chodí riaditeľka školy v Rohovciach po okolitých obciach a robí u rodičov osvetu, aby dali maďarské deti do Rohoviec. Dokonca školákom ako marketingové lákadlo niekoľko prvých mesiacov preplácajú obedy. Riaditeľka a obec robia takéto kroky z obavy, že by mohla maďarská škola definitívne zaniknúť pre nezujem.
- V roku 2014 sa konal koncert za záchranu školy (išlo o vyzbieranie peňazí od obyvateľov a podporovateľov).
- Nedostatok peňazí sa negatívne odráža aj na kvalite maďarskej školy v Rohovciach. Dôkazom toho je fakt, že asi 30% maďarských detí zo samotných Rohoviec zapísali ich rodičia radšej do iných základných škôl. V súkromných diskusiách priznávajú dôvody.

Napriek všetkým týmto faktom obecné zastupiteľstvo v Rohovciach odmieta otvoriť slovenskú školu, dôvodov uvádzajú niekoľko. S výnimkou prvého sú to všetko technicky vyvrátiteľné argumenty:

- Argument - nacionalizmus (priznávajú ho - síce nie vlastný, ale nacionalizmus maďarských obyvateľov v obci Rohovce a v okolí). Svedčí o tom aj v súčasnosti vyeskalovaná atmosféra v obci, ako aj množstvo nenávisťných komentárov na sociálnych sieťach.
- Argument, že v prípade, že sa v Rohovciach otvorí slovenská škola, prísťahuje sa sem množstvo Slovákov, proti čomu je obecné zastupiteľstvo, ako aj lokálna komunita Maďarov.
- Argument, že „mienkotvorní Maďari“ nechcú, aby Maďari dávali deti do slovenskej školy, čím by sa urýchlila asimilácia a negatívny demografický vývoj.
- Argument, že v Rohovciach je málo slovenských detí. S týmto faktom sa dá sčasti súhlasiť, no rovnaká situácia je aj s maďarskými žiakmi. Maďarskú školu v Rohovciach navštevujú deti z okolitých obcí – tých istých obcí, ktoré spomínáme hore, a ktorých obyvatelia riešia problém s nedostupnosťou slovenských škôl.
- Argument, že v budove školy v Rohovciach nie je miesto na ďalšie triedy. Pritom v identickej budove v Holiciach majú 12 kmeňových tried.

- Argument, že v regióne nie je perspektíva na slovenskú školu, lebo tu viac Slovákov už nepribudne.
- Argument, že obec na to nemá finančné prostriedky, resp. že na Slovákov prispievať nebude.
- Dávajú nám dobrú radu, aby sme si školu otvorili tam, kde je viac Slovákov.

Situácia v Šamoríne je nasledovná. Riaditeľkou väčšej z dvoch tamojších škôl s vyučovacím jazykom maďarským je manželka podpredsedu NR SR Bélu Bugára. Aktivisti v Šamoríne majú rozsiahle excelovské tabuľky (z verejne dostupných zdrojov, resp. z informácií získaných v rámci zákona č. 211), ktoré ukazujú, že maďarské školy v Šamoríne dlhodobo žijú na úkor peňazí slovenskej školy - zákonom povolených 12% z dotácií štátu na slovenskú školu mesto prerozdeľuje maďarským školám. Slovenská a dve maďarské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Šamorín sú neporovnateľné aj z pohľadu ich zázemia, kvality vybavenia učebnými pomôckami, veľkosti a kondície školského pozemku, dotácií na školský klub (donedávna s extrémnymi rozdielmi), platov učiteľov, proste všetkého. Aj toto považujeme za dôvod, prečo musel zriaďovateľ tejto školy – mesto Šamorín – zrušiť spoločný školský obvod s horespomenutými obcami.

Medzi ľuďmi v okolí a na sociálnych sieťach sa povára o tom, že tento neutešený stav slovenského školstva v porovnaní s maďarským na južnom Slovensku je okrem iného výsledkom štedrej a cielenej politiky maďarského predsedu vlády Viktora Orbána, Fideszu a maďarských politických strán na Slovensku. Taktiež sa hovorí o tom, že starosta Rohoviec musel viackrát meniť svoje slobodné rozhodnutie, lebo dostal „iné noty“ z SMK. Papierové dôkazy na to však neexistujú.

Problematika školstva je v poslednom období veľmi aktuálna z rôznych dôvodov a pohľadov, takto sa napríklad k problematike nedostupnosti škôl pre najmenších vyjadril podpredseda NR SR Béla Bugár: *„Mali sme problémy s menšinovými školami, najmä málotriedkami. Prešlo to práve v tejto vláde. Ak nechceme, aby sa mladí ľudia odsťahovali z dedín, musíme zabezpečiť základné veci. Aby šesťročné deti nemuseli hneď 20 – 30 kilometrov cestovať. A ak už je detí naozaj len minimálny počet, môžeme zabezpečiť napríklad školské autobusy. To pomáha každej obci, nie len menšinovým.“*

Dňa 29. mája tohto roku bolo v Rohovciach mimoriadne zasadanie obecného zastupiteľstva k tejto téme, kde sa viacmenej neriešili technické veci – možnosť otvorenia slovenskej školy v Rohovciach, ale bol to festival maďarského nacionalizmu, ktorému dominoval poslanec – kandidát na nového starostu za SMK (video zo zastupiteľstva je k dispozícii). Obecné zastupiteľstvo v Rohovciach vo svojom postupe a argumentácii dokázateľne zavádza, používa dvojaký meter na slovenské a maďarské deti a manipuluje verejnú mienku v obci.

V súčasnosti má všetky dokumenty k tomuto rozsiahlemu problému právnik, rovnako ako PR agentúra, ktorú použijeme podľa potreby na oslovenie politikov a verejnosti. Možností na právne riešenie problému vidíme v súčasnosti málo. Preto tento problém medializujeme a máme záujem vyvolať na túto tému verejnú diskusiu. Kontaktovali sme okrem iného aj zodpovedné osoby na Ministerstve školstva SR, Ministerstve vnútra SR, aj ďalších inštitúciách a stretli sa s väčšou či menšou podporou.

Napriek našim záväzkom vytvoriť silnú rodičovskú komunitu všemožne podporujúcu tento spoločný projekt formou osobnej involvencie, 2% z daní, sponzorských darov a príspevkov, sme pri komunikácii s obecným zastupiteľstvom v Rohovciach neuspeli. Problémom je tiež, že na jeseň sú komunálne voľby a tým je limitovaná aj možnosť založiť slovenskú školu pre školský rok 2019/2020.

Vážení pán predsedu,

dovoľujeme si Vás touto cestou, ako vplyvnú osobu s dosahom na formovanie vládnej politiky, požiadať o pomoc pri riešení nášho problému. K tomuto prípadu máme množstvo sprievodných dokumentov a dôkazov, ktoré v prípade Vášho záujmu pomôcť nám, predložíme Vaším spolupracovníkom a ochotne im celú vec priblížime.

Naším primárnym záujmom je otvoriť v Rohovciach popri maďarskej aj slovenskú školu, alebo aspoň vytvoriť detašované pracovisko šamorínskej základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským v nevyužitej školskej budove v Rohovciach. Zástupcovia šamorínskej ZŠ Mateja Bela sa o tento krok už pokúšali, no rovnako ako my pri komunikácii s obecným zastupiteľstvom v Rohovciach neuspeli (bez udania konkrétnych dôvodov). Tým by sa aspoň sčasti naplnila budova a naša obec by ušetrila desiatky tisíc eur ročne. Taktiež máme za to, že zvýšená kvalita školy by pritiahla späť aj maďarské deti, ktoré radšej rodičia dávajú študovať do iných maďarských škôl, lebo rohovčanská v súčasnosti nespĺňa ich kvalitatívne očakávania. O synergickom efekte spolunažívania slovenských a maďarských detí v jednej budove, tak potrebnom pre tento región, netreba presviedčať nikoho. (Fakty uvedené v tomto dokumente sú overiteľné, máme na to dôkazy a samozrejme – za sebou niekoľkomesačný boj s obecným zastupiteľstvom Rohovce).

Vopred Vám ďakujeme za kladné vybavenie našej prosby.

S úctou Roman Kožíto,

Rohovce 336, 930 90

+421 907 310736